

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 26 marca 2025 r.

PS.I.431.1.5.2025.MPR

**Pani
Małgorzata Chrynus
Kierownik
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. Opolska 17
46-060 Prószków**

Wystąpienie pokontrolne

W dniach od 10 do 21 lutego 2025 r. przeprowadzono w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Prószkowie¹ kontrolę kompleksową w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² oraz zgodności zatrudnienia pracowników Ośrodka z wymaganymi kwalifikacjami.

Pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Ocenę działalności Ośrodka oparto o ustalenia kontroli opisane szczegółowo w protokole. Należy jednocześnie podkreślić, że stwierdzone uchybienie oraz nieprawidłowości nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki.

Należy szczególnie pozytywnie ocenić działania podejmowane przez Ośrodek w zakresie zabezpieczenia mieszkańcom dostępu do wsparcia w postaci usług opiekuńczych – również w Dziennym Domu Pobytu, dzięki porozumieniu podpisanemu z Powiatem Opolskim. Pozwala to na dłuższe przebywanie osób starszych w ich środowisku oraz umożliwia członkom najbliższej rodziny na wykonywanie pracy zawodowej. Dzięki temu Ośrodek posiada także odpowiednie rozpoznanie sytuacji rodzinnej i majątkowej, co daje rezultat w postaci podpisywania przez osoby zobowiązane umów dotyczących ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej.

Wartym podkreślenia jest ponadto zapewnienie przez Gminę Prószków środków pozwalających na podwyższanie kwot wypłacanych zasiłków okresowych.

¹ Zwany w dalszej części wystąpienia: *Ośrodkiem*.

² Nazywana dalej: *ustawą*.

Odnosząc się do realizowanych zadań – pozytywnie oceniono:

- kwalifikacje Kierownik Ośrodka;
- kwalifikacje pracowników socjalnych;
- wypełnienie przez pracowników socjalnych obowiązku związanego z podnoszeniem kwalifikacji;
- realizację zadania zleconego w zakresie sporządzania sprawozdawczości;
- działania w zakresie ustalania wysokości oraz okresu uprawnienia do zasiłku stałego;
- podwyższanie kwot przyznawanych zasiłków okresowych, poprzez wydatkowanie na ten cel środków własnych gminy;
- postępowania w zakresie ustalania uprawnienia do specjalnego zasiłku celowego;
- działania w zakresie zapewnienia posiłku dla dzieci w okresie nauki szkolnej;
- działania w zakresie ustalania wymiaru oraz odpłatności za usługi opiekuńcze;
- działania w zakresie przyznawania prawa i ustalania odpłatności za SUO;
- działania w zakresie ustalania uprawnienia i ustalania odpłatności za usługi wsparcia krótkoterminowego w formie pobytu całodobowego w DPS;
- działania w zakresie kierowania i ustalania odpłatności za pobyt w DPS;
- działania podejmowane w ramach wsparcia udzielanego osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- opracowanie i realizację kontraktów socjalnych;
- opracowanie i realizację projektów socjalnych;
- współpracę z powiatowym urzędem pracy.

Nie wnosi się uwag do:

- zgodności wynagrodzenia pracowników socjalnych z wymogami określonymi w rozporządzeniach w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wysokości minimalnej stawki godzinowej w 2024 oraz 2025 roku;
- zgodności przyznawania dodatków służbowych z zasadami określonymi w ustawie;
- działań w zakresie zabezpieczenia dostępu do usługi schronienia;
- realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych;
- realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym dotyczącego sporządzania oceny w zakresie pomocy społecznej;

- działań w zakresie zapewnienia posiłku osobie dorosłej;
- działań podejmowanych przez Ośrodek w ramach realizacji rządowych programów pomocy społecznej.

W zakresie prowadzonych postępowań pozytywnie oceniono następujące obszary:

- przyznanie świadczenia każdorazowo poprzedzone było przeprowadzeniem rodzinnego wywiadu środowiskowego lub jego aktualizacją, w terminie wynikającym z § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego³;
- wszystkie wywiady lub ich aktualizacje przeprowadzono w terminie 14 dni roboczych od dnia powzięcia wiadomości o konieczności ich przeprowadzenia – stosownie do treści § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy aktualizacja wywiadów sporządzana była zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy, tj. nie rzadziej niż co 6 miesięcy;
- w każdym przypadku treść sentencji wydanej decyzji została sformułowana w sposób jasny i adekwatny do charakteru przyznanego świadczenia;
- na wszystkich dokumentach załączonych do wniosków o przyznanie pomocy widnieje data wpływu do Ośrodka, co jest zgodne z zasadą pisemności postępowania określoną w art. 14 k.p.a.

Ponadto w zakresie prowadzonych postępowań ustalono, że:

- w każdym przypadku wnioski rozpatrywane były w terminie 1 miesiąca od daty wpływu do Ośrodka;
- wszystkie poddane analizie decyzje administracyjne zawierały poprawne pouczenie;
- we wszystkich poddanych kontroli postępowaniach decyzje strony odebrały osobiście lub zostały one doręczone za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

Ponadto należy wskazać, że z uwagi na brak złożonych wniosków oraz rozpoznanych w inny sposób potrzeb, w okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował:

- 1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:

³ Za wyjątkiem usług wsparcia krótkoterminowego, co wynika z treści art. 55b ust. 7 ustawy, zgodnie z którym cyt.: *W postępowaniu o przyznanie prawa do usług wsparcia krótkoterminowego nie przeprowadza się rodzinnego wywiadu środowiskowego, chyba że powstaną wątpliwości co do zgodności ze stanem faktycznym treści oświadczenia, o którym mowa w ust. 5.*

- udzielanie schronienia oraz zapewnienie ubrania osobom tego pozbawionym;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
 - przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
 - opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
 - sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
 - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
 - organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
 - prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym;
- 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

Na podstawie ustaleń kontroli stwierdzono:

- 1) **uchybie** dotyczące wadliwej podstawy prawnej w wydanych decyzjach administracyjnych;
- 2) **nieprawidłowości** w tym:
 - a) **kluczowe**: brak;
 - b) **znaczące**, w zakresie:
 - nie spełnienia przez Ośrodek standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
 - c) **zwykłe**, w zakresie:
 - braku uregulowania zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie usług, co stanowi naruszenie art. 96 ust. 2 i 4 ustawy;
 - braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, a także ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 5 ustawy;
 - braku podejmowania – w części przypadków – działań mających na celu aktywizację zawodową klientów posiadających prawo do zasiłku okresowego z tytułu bezrobocia, co stanowi naruszenie zasady określonej w art. 3 ust. 2;
 - braku jednoznacznego ustalania w toku postępowania przesłanek uzasadniających na jaki okres należy przyznawać zasiłek okresowy, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 5 w związku z art. 3 ust. 3 ustawy;
 - przyznania prawa do zasiłku okresowego na podstawie niewłaściwej przesłanki, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy;
 - przyznania zasiłku celowego bez odpowiedniego rozpoznania w zakresie zgłoszonych we wniosku potrzeb, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 ustawy;
 - zaproponowania formy pomocy nieadekwatnej do zdiagnozowanej u wnioskodawców potrzeby, co stanowi naruszenie art. 39 ust. 1 oraz art. 48 ustawy w związku z § 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;

- przyznania prawa do zasiłku celowego na pokrycie strat powstałych w wyniku zdarzenia losowego pomimo braku pełnego rozpoznania sytuacji bytowej wnioskodawcy, co stanowi naruszenie art. 107 ust. 1 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- braku ustalania zakresu usług opiekuńczych ze stroną, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- nie zawiadomienia stron o wszczęciu postępowania w sprawie zmiany wysokości odpłatności za przyznane usługi opiekuńcze, co stanowi naruszenie art. 61 § 1 i 4 k.p.a.;
- nieprawidłowego uzasadniania faktycznego decyzji przyznających prawo do zasiłku okresowego, zasiłków celowych oraz posiłku dla dzieci, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 6 oraz § 3 k.p.a.;
- nieprawidłowego uzasadniania prawnego wydanych decyzji, które ze względu na nie odniesienie się do wszystkich przepisów przywołanych w podstawie prawnej decyzji – nie spełniają wymogów określonych w art. 107 § 3 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów: ustawy, k.p.a., rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone uchybienie i nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę, nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, wpływają jednakże na nieprawidłową realizację zadań określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- członkowie Rady Miejskiej w Prószkowie w zakresie braku uregulowania zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w formie usług oraz braku uregulowania zasad ustalania wysokości odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, a także ośrodkach wsparcia innych niż schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- członkowie Rady Miejskiej w Prószkowie oraz Burmistrz Prószkowa w zakresie braku zapewnienia Ośrodkowi standardów dostępności dla osób mających problem ze swobodnym poruszaniem się określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;

- pracownicy Ośrodka w zakresie prowadzenia postępowań i sporządzania decyzji administracyjnych;
- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami pomocy społecznej.

Nadmienić należy, że do ustaleń zawartych w protokole kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Jednocześnie mając na uwadze odpowiedzialność za wskazane powyżej nieprawidłowości (tiret 1 i 2), odstępuje się od formułowania w powyższym zakresie zaleceń pokontrolnych Kierownik Ośrodka. Zawiadomienie w tym przedmiocie zostanie przekazane organowi założycielskiemu jednostki kontrolowanej zgodnie z art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej,

zalecam:

- 1) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy;
- 2) prowadzenie postępowań w sprawach przyznania świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z zasadami wynikającymi z rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego;
- 3) prowadzenie postępowań oraz wydawanie decyzji administracyjnych zgodnie z zasadami wynikającymi z k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przelać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. W przypadku uwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń, o których mowa w punkcie 1, jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana

jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Organ, o którym mowa w ust. 6, do którego skierowano zawiadomienie o stwierdzonych istotnych uchybieniach, jest obowiązany, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o stwierdzonych uchybieniach, powiadomić wojewodę o podjętych czynnościach.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej